

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами анкетування
здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за освітньо-професійною програмою
«Біотехнології та біоінженерія»

Одеса -2021

1. Загальна інформація про дослідження і респондентів

Метою анкетування було вивчення думки здобувачів вищої освіти щодо якості освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова. Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та одним із механізмів реалізації студентоцентрованого навчання. Опитування здобувачів вищої освіти є анонімним і проводилось онлайн.

Анкетування проведено у наприкінці I семестру 2020-2021 навчального року. Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти 1 – 4 курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Біотехнології та біоінженерія». Опитування проводилось за анкетами: «Якість освітньої програми», «Якість освіти», «Якість викладання». Бланк анкети «Якість освітньої програми» містить 9 запитань стосовно змісту освітньо-наукових програм. Бланк анкети «Якість освіти» містить 34 запитання, три з них – відкритих.

Аналіз відповідей респондентів здійснювався в цілому за освітньо-професійною програмою, в розрізі років навчання здобувачів вищої освіти.

2. Результати опитування за анкетною «Якість освітньої програми»

В опитуванні взяли участь 52 респонденти: з них 17 (32,7%) здобувачів вищої освіти 1-го курсу, 15 (28,8%) здобувачів вищої освіти 2-го курсу, 8 (15,4%) здобувачів вищої освіти 3-го курсу і 12 (23,1%) здобувачів вищої освіти 4-го курсу, що складає 74,3% від загальної кількості студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Біотехнології та біоінженерія».

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості змісту освітньо-професійної програми представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання якості змісту ОПП «Біотехнології та біоінженерія»
здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№		Так (%)				Ні (%)			
		1-й курс	2-й курс	3-й курс	4-й курс	1-й курс	2-й курс	3-й курс	4-й курс
1	Чи реалізовується за Вашою ОП вільний вибір дисциплін?	100	86,7	100	100	-	13,3	-	-
2	Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	94,1 16	80,0 12	50	83,3 10	5,9	20,0	50	16,7 2
3	Чи порушується, на Вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?	11,8 2	13,3 2	25 2	25 3	88,2	86,7 13	75	75
4	Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої	5,9	13,3	37,5	25	94,1 16	86,7 13	62,5 5	75

	спеціальності?								
5	Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	94,1 16	66,7 10	100	100	5,9	33,3 5	-	-

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти на питання анкети щодо відповідності змісту освітньо-професійної програми їхнім очікуванням, слід зазначити, що 88,5% респондентів дали позитивну відповідь, що є підтвердженням високої якості змістової складової освітньої програми. 11,5 % опитаних студентів зазначили, що їхні очікування не виправдались. На запитання «Які саме очікування не здійснились» були отримані такі відповіді: зміст навчальної дисципліни «Фізика» не враховує специфіки освітньої програми, слабо відображений зв'язок фізики з біотехнологіями; мало іноземної мови; у першому семестрі на другому курсі мало навчальних дисциплін, пов'язаних з біологією і хімією. Досліджуючи відповіді студентів на запитання анкети, можна зазначити, що 80,8% респондентів вважають достатнім обсяг практичної підготовки. 82,7% опитаних здобувачів відзначили відсутність порушення логіки викладання дисциплін і дублювання змісту навчального матеріалу навчальних дисциплін за освітньою програмою. Серед дисциплін, у яких дублюється зміст, здобувачі назвали такі: «Методи біотехнологічних досліджень» та «Біологія», «Анатомія і фізіологія рослин» та «Біохімія», «Хімія», «Фізика» (тема «Термодинаміка» повторюється у багатьох дисциплінах). На запитання «Чи реалізовується за Вашою ОП вільний вибір дисциплін?» позитивну відповідь дали 96,2% опитаних студентів.

Здобувачі вищої освіти в процесі опитування надали свої пропозиції щодо формування індивідуальних траєкторій навчання. Дисципліни, якими б студенти бажали доповнити освітню програму: збільшити обсяг навчальної дисципліни з іноземної мови, анатомія, етологія, економіка, біоінформатика, збільшити перелік вибіркового дисциплін, пов'язаних з ІТ-технологіями, технологія лікарських засобів. Дисципліни, які б студенти бажали вилучити: «Актуальні питання історії та культури України», «Українська мова», «Філософія», «Вища математика», «Політологія», скоротити курс фізики. Також студенти висловили наступні пропозиції: перенести навчальну дисципліну «Аналітична хімія» з першого семестру першого курсу на другий семестр або на другий курс, збільшити кількість годин на лабораторні практикуми, збільшити обсяг біологічних дисциплін

За результатами опитування сформовано такі пропозиції щодо поліпшення змістового складу освітньо-професійної програми:

1. Посилити практичну підготовку з дисциплін професійного спрямування.
2. Розглянути можливість збільшення кількості годин на практичну практику.
3. Перевірити вказані студентами дисципліни щодо дублювання змісту.
4. Розглянути доцільність запровадження пропозицій, висловлених здобувачами вищої освіти.
5. Розглянути можливість включення до переліку обов'язкових або вибіркового дисциплін, запропонованих здобувачами вищої освіти.

3. Результати опитування за анкетною «Якість освіти»

В опитуванні взяли участь 53 здобувача вищої освіти: з них 17 (32,1%) здобувачів вищої освіти 1-го курсу, 16 (30,2%) здобувачів вищої освіти 2-го курсу, 6 (11,3%) здобувачів вищої освіти 3-го курсу і 14 (26,4%) здобувачів вищої освіти 4-го курсу, що складає 75,7% від загальної кількості студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Біотехнології та біоінженерія». Запитання анкети «Якість освіти» розподіляються за такими блоками: участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освітньої програми, якість оцінювання результатів навчання, якість викладання, організація та загальна підтримка освітньої програми.

Відповіді здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня на питання блоку «Участь у забезпеченні якості освітньої програми» засвідчили, що студенти ще недостатньо поінформовані про можливості і шляхи впливу на забезпечення якості освітньо-професійної програми, а також недостатньо залучені до цих процесів. Так, з твердженням «Здобувачі освіти мають можливість бути залученими до забезпечення якості освіти» цілком погодились 71,7% респондентів, частково погодились – 24,5% опитаних, не погодились – 3,8%. Також 81,1 % опитаних здобувачів вищої освіти згодні з тим, що мають можливість вільно обирати вибіркові навчальні дисципліни, 15,1% частково з цим згодні, 3,8% не згодні. Вважають, що мають можливість впливати на зміст (набір дисциплін) освітньої програми, за якою навчаються, 54,7% опитаних студентів, 35,9% частково з цим погоджуються, 9,4% вважають, що не мають такої можливості. З твердженням, що мають можливість оцінювати роботу викладачів цілком згодні 62,2% опитаних здобувачів, частково згодні 26,5%, не згодні – 11,3%. Такі результати свідчать про недостатній рівень залученості здобувачів вищої освіти до процесів забезпечення якості освіти та інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань.

Результати анкетування за блоком запитань «Якість оцінювання результатів навчання» засвідчили, що 77,4% респондентів вважають способи і методи оцінювання результатів навчання справедливими, 22,6% опитаних студентів частково згодні з цим твердженням. 86,7% опитаних здобувачів зазначили, що отримують детальний відгук (зворотній зв'язок) про свою роботу, частково з цим згодні 24,5% студентів, 3,8 % не згодні. 81,2% респондентів цілком згодні, що отримують цей відгук швидко, 25,6% згодні частково, 11,3% не згодні. 84,9% відмітили, що цей відгук допоміг їм прояснити ті речі, які вони не розуміли, 13,2% частково згодні з цією думкою, 1,9% не згодні. 79,2% опитаних здобувачів указали, що під час навчання загальне ставлення викладачів до них було об'єктивним і неупередженим, 20,8% респондентів з цим згодні частково.

Оцінювання блоку «Якість викладання» здійснюється з метою дослідження рівня якості викладання, видів інформаційних ресурсів, які супроводжують цей процес, а також дотримання принципів академічної доброчесності. В цілому анкетування за даним блоком показало, що 77,4% опитаних здобувачів вищої освіти вважають викладачів за своєю освітньою програмою висококваліфікованими та компетентними, 18,8% студентів частково з цим згодні, 5,7% не згодні. 77,4% респондентів вважають викладачів добре організованими та підготовленими до занять, 20,8% опитаних студентів частково згодні з цією думкою, 1,9% не згодні. 83,0% опитаних здобувачів зазначили, що викладачі

застосовують різноманітні викладацькі методики для забезпечення ефективності навчання, 15,1 % частково з цим згодні, 1,9% не згодні.

Аналіз відповідей респондентів щодо можливості отримання консультацій викладача з навчальних питань, свідчить про підвищення рівня комунікації викладачів зі здобувачами вищої освіти. Так, 75,5% респондентів вказали, що мають змогу швидко контактувати з викладачами, коли виникає така необхідність, 22,6% частково з цим згодні, 1,9% не згодні. 67,9% опитаних здобувачів зазначили, що всі викладачі якісно пояснюють ключові поняття теми, 28,3% частково з цим згодні, 3,8 не згодні. 75,5% студентів вказали, що частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, була достатньою, 22,6% частково з цим згодні, 5,7% не згодні. Вважають, що методичне забезпечення самостійної роботи було достатнім 75,5% опитаних здобувачів, 18,8% частково з цим згодні, 5,7% не згодні. Необхідні навчальні ресурси для вивчення матеріалу вважають доступними 73,6% респондентів, частково з цим згодні 26,4% опитаних. Розклад занять вважають ефективним та зручним 62,2% респондентів, 30,2% частково з цим згодні, 7,6% не згодні. 77,4% опитаних здобувачів цілком згодні з твердженням, що у випадку будь-яких змін у навчальному процесі чи викладанні ефективно використовується комунікація між студентами і представниками факультету, 17,0% респондентів частково з цим згодні, 5,6% не згодні. 81,1% опитаних здобувачів вважають, що навчання за освітньої програмою належним чином готує їх до сучасної кар'єри за обраною спеціальністю, 15,1% частково з цим згодні, 3,8% не згодні.

Проте, слід звернути увагу на недостатню поінформованість здобувачів вищої освіти 1-го курсу щодо порядку перескладання заліків іспитів (76,5% здобувачів ознайомлені, 17,6% – частково ознайомлені, 5,9% – не ознайомлені); слабку поінформованість щодо порядку оскарження результатів заліків, іспитів (58,8% здобувачів ознайомлені, 29,4% – частково ознайомлені, 11,8% – не ознайомлені); щодо процедур реагування університету на порушення академічної доброчесності (52,9% здобувачів ознайомлені, 35,3% – частково ознайомлені, 11,8% – не ознайомлені); процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті (47,1% здобувачів ознайомлені, 52,9% – частково ознайомлені); слабку поінформованість щодо роботи психологічної служби університету. Студенти 2-го – 4-го курсів с означеними процедурами ознайомлені на достатньому рівні.

Серед сильних сторін університету здобувачі вищої освіти відмітили: професіоналізм, компетентність і кваліфікацію викладачів, ставлення викладачів до студентів, можливість залучатися до наукової роботи з першого курсу, спілкування викладачів зі студентами через соціальні мережі.

Приклади відповідей студентів на запитання «Що Вам подобається в університеті?»:

- Доступна та якісна освіта, ресурси та висококваліфіковані викладачі.
- Компетентність викладачів та актуальність матеріалів.
- Розклад занять з дисциплін логічно структурований як за змістом, так і за локалізацією факультету. Що подобається, що за досвідом минулого року було вирішено майже всі практичні заняття перенести до карантину, аби залишити тільки гуманітарні і теоретичні дисципліни на дистанційне навчання. Викладачі підтримують доповнення до матеріалу з боку студентів, дискусії також можливі.

- Мені подобається в нашому університеті те, що в його стінах я можу не лише отримати гарну освіту, але й самовдосконалюватися, розвиватись як особистість. А викладачі – професіонали свого діла.
- Багата історична спадщина, якість навчання, людяність та професійність.
- Кваліфікація та підхід до предмету більшості викладачів, можливість працевлаштування, студенти добре поінформовані щодо освітнього процесу.

До слабких сторін університету здобувачі вищої освіти віднесли: матеріально-технічне забезпечення, опалення. Студенти висловили пропозиції щодо посилення культурно-дозвілєвої діяльності на факультеті, встановлення лавок та велосипедних паркувальних місць біля біологічного факультету.

Рекомендації за результатами анкетування

1. Посилити роботу щодо поінформованості студентів першого курсу, щодо
 - порядку оскарження результатів заліків, іспитів;
 - процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності;
 - процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті;
 - роботи психологічної служби університету.
2. Розглянути можливість збільшення кількості практичних занять за рахунок перерозподілу аудиторних годин в межах окремих навчальних дисциплін.
3. Сприяти інформуванню здобувачів вищої освіти стосовно змін, що вносяться до ОП на основі результатів анкетування.
4. Порухити клопотання перед адміністрацією університету щодо встановлення лавок та велосипедних паркувальних місць біля біологічного факультету.

Результати опитування за анкетною «Якість викладання» доведені до відома декану факультету, а також до кожного викладача.

За результатами анкетування сформовано такі рекомендації:

- на засіданнях кафедр звернути увагу викладачів на обов'язкове повідомлення на початку вивчення навчальної дисципліни системи та критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, загальних «правил гри», їхнього обов'язкового дотримання упродовж вивчення навчальної дисципліни;
- звернути увагу викладачів, що іноді має місце таке порушення академічної доброчесності з боку студентів як списування; з
- вернути увагу викладачів на неприпустимість зневажливого ставлення до студентів;
- провести на кафедрах методичні семінари з проблеми застосування в освітньому процесі інноваційних технологій навчання.

Результати опитування здобувачів вищої освіти щодо якості реалізації освітньо-професійної програми доведені до відома декана біологічного факультету, гаранта освітньої програми «Біотехнології та біоінженерія» для обговорення на засіданнях вченої ради факультету, кафедр, робочої групи з метою подальшого удосконалення та підвищення якості реалізації освітньої програми.

Керівник Центру забезпечення
якості освіти ОНУ імені І.І. Мечникова

І.П. Анненкова